

La hipòtesi ler

L'última enquesta de què disposem ens demostra que, si ara es convoquessin eleccions generals, millorariem substancialment els nostres resultats del 6 de juny a Catalunya. Això vol dir que estem en una línia estratègica i política ben rebuda per la societat catalana". El PP no s'ha equivocat en la seva estratègia a Catalunya i prosseguirà en la línia marcada. Aquesta és la convicció actual d'Aleix Vidal-Quadras, president del PP de Catalunya, dos mesos després de l'inici de la polèmica lingüística provocada per la decisió del Tribunal Suprem d'enviar alguns articles de la Llei de Normalització del català al Tribunal Constitucional.

Reforçat per les enquestes, el dirigent popular no creu que hagi de fer cap autocrítica per la forma com ha conduït durant aquestes últimes setmanes la posició del PP respecte a la normalització del català: "Hem mantingut una actitud coherent, i malgrat els esforços d'altres forces polítiques per a distòrcer el nostre missatge en aquest punt, al final s'ha imposat el que sempre hem dit: equilibri lingüístic i convivència". La satisfacció de Vidal-Quadras contrasta amb l'opinió de destacats dirigents catalans del PP que, alguns en públic i la majoria en privat, qüestionen obertament la política seguida pel partit en aquest assumpte. Manuel Milián Mestre, diputat al Congrés de Madrid, ha afirmat que tenia fins i tot "problemes de consciència". Joan Manuel Fabra, diputat per Tarragona, i Simó Pujol, secretari general del partit a Catalunya, han mostrat també en públic la seva incomoditat per alguns dels plantejaments lingüístics del PP. Molts altres destacats dirigents catalans del partit s'expressen en privat amb gran duresa respecte al que consideren una estratègia equivocada del PP. Les crítiques internes no sols apunten a la direcció estatal per la seva falta de sensibilitat a l'hora d'opinar sobre els temes de Catalunya, sinó també i sobretot al paper fet per Vidal-Quadras. Jordi Fernández Díaz, un dels dirigents més molestos, ha trobat una manera elegant d'expressar-ho: "No hem sabut transmetre el nostre missatge". Tenint en compte que l'encarregat de transmetre el missatge del PP en aquesta qüestió ha estat Aleix Vidal-Quadras, la frase es pot interpretar fàcilment com un qüestionament directe de la seva actuació.

Tot i això, Vidal-Quadras assegura que se sent "absolutament sostingut" pel seu partit. "Tots els criteris que hem defensat durant aquestes setmanes han estat debatuts i tractats a la Comissió Permanent i al Comitè Executiu,

L'estratègia del PP a Catalunya ha creat molt de malestar dins i fora el partit, però pot ser electoralment rendible. A Catalunya hi ha un vot popular i de motivació espanyola que encara està per mobilitzar, i les enquestes d'Aznar l'han detectat. L'ombra de Lerroux és encara ben allargada.

i han rebut el suport unànime de tots els dirigents del PP català". Sigui com sigui, el líder del PP de Catalunya sap que no li falta l'únic suport realment important per a sobreviure: el de José María Aznar. I és que, a Aznar, les enquestes —i els últims resultats electorals— li diuen que Vidal-Quadras va per bon camí. I fa temps que les enquestes són l'únic que compta al Partit Popular.

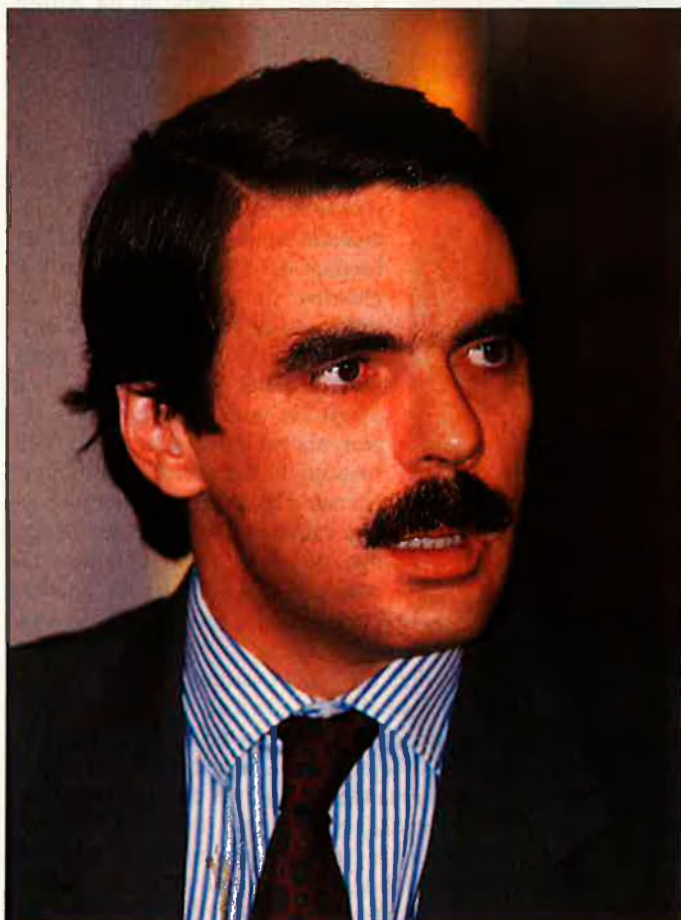
Hi ha un vot espanyol a Catalunya.

Quan Aleix Vidal-Quadras es va fer càrrec del PP de Catalunya la impressió generalitzada era que el partit guanyaria un plus de catalanitat que li mancava. Els objectius de la nova direcció semblaven apuntar a una nova estratègia destinada a esgarrapar una bona part del vot moderat i moderadament catalanista de Convergència i Unió. L'ocupació d'aquest espai electoral requeria un partit arrelat en la societat catalana que, suficientment autònom respecte al PP estatal, presentés un perfil nítidament autonomista i liberal. Aquest fou el primer enfocament de Vidal-Quadras, i va treballar-hi durant els mesos anteriors a la convocatòria de les eleccions autonòmiques de març del 1992: amb aquest discurs, per exemple, va convèncer Pere Barceló —prestigiós metge barceloní i catalanista convençut— perquè ocupés el lloc número 2 a la llista per Barcelona d'aquells comicis.

Però els resultats de les autonòmiques van ser nefastos per a Vidal-Quadras. 157.000 vots i 6 diputats feien del PP la cinquena i última força política al Parlament de Catalunya. Vidal-Quadras no sols no va poder arrencar ni un vot de CiU, ans la coalició nacionalista va ampliar i tot la majoria absoluta que tenia des del 1988. L'espai electoral del catalanisme es demostrava ocupat per una força política i un líder electoral —Jordi Pujol— tremendament sòlids i immunes a operacions de laminació de vot. L'explicació que el PP català es va donar d'aquest fracàs fou que l'electorat no li havia perdonat les cues batalles internes protagonitzades en els mesos anteriors a les eleccions. Però, en el cervell de Vidal-Quadras, hi devia quedar un gran interrogant sobre la viabilitat d'una estratègia d'ocupació de l'espai autonomista a Catalunya.

La resposta a aquest interrogant va arribar un any i escaig després, amb les eleccions generals del 6 de juny de 1993. En unes eleccions espanyoles, amb un missatge espanyolista, i amb una campanya dirigida des de Madrid, amb una lògica estrictament espanyola, el Partit Popular recollia a Catalunya 624.000 vots. Doblava els resultats de les últimes eleccions

l'irroxista del PP

generals del 1989 i obtenia gairebé mig milió de vots més que no en les autonòmiques del 92. D'on sortien tots aquests vots? Nou mesos després, Vidal-Quadras ho veu molt clar: el PP va xuclar els antics votants del CDS, "però sobretot vam mobilitzar el votant tradicionalment abstencionista, i fins i tot antics votants socialistes". Aquest doble fenomen —mobilització de l'abstenció i canvi d'orientació d'una part del vot socialista— es produeix, a més, en unes regions geogràfiques molt determinades: Barcelona capital, cinturó metropolità de Barcelona i cinturó industrial de Tarragona. Zones d'immigració, vot castellanoparlant. Els números canten i la hipòtesi lerrouxista agafa cos.

Una visita desagradable a Barcelona.

Si l'evidència electoral ja indica l'efectivitat d'un missatge de lògica espanyola a Catalunya, la nova conjuntura política i sobretot el pacte PSOE-CiU empenyen encara més el PP d'Aznar a la pràctica del discurs antinacionalista català. Els sectors conservadors de l'estat basen la seva estratègia de desgast al Govern socialista

Aznar és el principal suport de Vidal-Quadras en la seva discutida estratègia a Catalunya. La polèmica lingüística pot resultar molt rendible electoralment al PP, segons les enquestes del líder espanyol del partit conservador.

en l'atac sistemàtic contra el principal suport d'aquest Govern: el nacionalisme moderat de Convergència i Unió.

La història és coneguda. Aquesta: la ja mítica portada de l'Abc acusant Pujol d'actuar amb el castellà com Franco amb el català obre el foc; una associació de pares d'alumnes contra el sistema d'immersió lingüística, CADECA, salta a la llum pública en sintonia amb el discurs lingüístic dels mitjans de comunicació de Madrid i del PP; al capdavant d'aquesta associació, José Ignacio Allué, militant confessat del Partit Popular, i Esteban Gómez Rovira, advocat ultra; la cobertura intel·lectual ve de dos personatges també lligats al partit conservador: Federico Jiménez Losantos i Amando de Miguel, molt ben relacionats amb l'anomenat clan de Valladolid del Partit Popular, format per homes de confiança de José María Aznar. (Algunes informacions periodístiques inclouen Vidal-Quadras en la nòmina d'aquest clan, tot i que ell ho nega categòricament: "això pertany al regne de la fantasia".) L'ofensiva mediàtica i política contra el català arriba al punt de màxi-

ma tensió quan el Tribunal Suprem dubta obertament de la constitucionalitat d'alguns articles de la Llei de Normalització Lingüística del 1983 i els envia a consideració del Tribunal Constitucional; al País Valencià es dóna una sospitosa similitud en els procediments: mentre una associació de pares i mestres castellanoparlants fa mans i mànigues per frenar la normalització lingüística a les escoles, el PP presenta iniciatives a les Corts per diluir les línies d'ensenyament en valencià; a Catalunya es pateix per la convivència, i es comença a acusar directament el Partit Popular de ser l'instigador de la campanya contra el català. Alguns dels seus dirigents –Milian, Fabra, Pujol, Fernández Díaz...– s'incomoden (mesos abans, Pere Barceló ja havia dimitit per la manca de fermesa del PP català contra els atacs a Catalunya). El partit d'Aznar i Vidal-Quadras sembla que queda en la picota. Però les enquestes...

Les enquestes no donen motius de preocupació. Aznar ho veu molt clar quan visita Barcelona a mitjan febrer. A la capital catalana té l'oportunitat de comprovar que sectors significatius i diversos de Catalunya estan molt molestos amb l'estratègia del PP respecte a la llengua. Al Centre Internacional de Premsa de Barcelona es reuneix en privat durant una hora i mitja amb tres intel·lectuals progressistes: Eugenio Trías, Rafael Argullol i Josep Ramoneda. La trobada-experiment és idea de Vidal-Quadras, amic d'Argullol i també present a la reunió. Gran part de la conversa, l'ocupa el tema del català –tot i que a la sortida Vidal-Quadras ho nega–. Trías, castellanoparlant i no nacionalista, prova d'explicar a Aznar que el PP s'equivoca en aquest tema, que juga amb foc, que les conseqüències no es poden mesurar... Ramoneda i Argullol també col·len, però Aznar només té una resposta: les enquestes diuen que no hi ha problema.

Una estona més tard, després d'un passeig per la Rambla en què ningú no aplaudeix, a Aznar li diuen el mateix però des de la dreta. Al cercle del Liceu, on el líder popular espera trobar "els seus", Salvador Millet i Bel es permet el luxe d'aconsellar públicament Aznar que modifiqui el seu discurs lingüístic, que no jugui amb coses tan delicades. Aquest cop la bufetada és més inesperada. Preocupat, s'encamina cap a l'últim acte de l'atapeïda jornada, una conferència a la Caixa davant quatre-cents empresaris. Allà les coses li van millor: ningú no li parla de

RAFA GIL

Jordi Fernández Díaz és un dels dirigents catalans del PP crítics amb el discurs lingüístic de Vidal-Quadras. Avui per avui constitueix l'única alternativa viable al lideratge del president del PP de Catalunya.

la llengua. I Josep Vilarasau, director general de la Caixa, declara davant la premsa: "A Espanya ja ningú no dubta que hi ha més d'un partit capaç de governar, i això es deu a Aznar". Al costat hi ha Alfred Molinas, president de la Patronal catalana. Tot un baló d'oxigen després d'una jornada desagradable.

Treva o canvi? En aquella visita a Barcelona Aznar va poder comprovar el malestar existent en l'anomenada societat civil catalana per l'actitud del PP en la polèmica lingüística. En el mes i mig que ha passat des de llavors, destacats dirigents del PP català –entre els quals no es compta Vidal-Quadras– han exigit als seus correligionaris espanyols un canvi d'orientació en l'estratègia del partit a Catalunya. Un canvi basat en un major respecte a l'autonomia del PP de Catalunya, de forma que sigui aquest qui decideixi quina ha de ser aquesta estratègia. La tensió ha estat alta,

fins al punt que Aznar va convocar la plana major dels dirigents catalans del partit a una reunió a Madrid on es va abordar aquesta problemàtica. Orgànicament no hi haurà cap modificació en el sistema de relacions entre el PP català i espanyol, i el primer continuarà supeditat a l'estratègia del segon, que té un únic interès: ocupar com més aviat millor la Moncloa. Aznar, això sí, s'ha compromès a ser especialment delicat pel que fa a la llengua i a consultar amb els dirigents catalans les futures actuacions sobre aquest tema.

Aquesta solució s'ha acabat de tancar en una nova visita d'Aznar a Barcelona, fa deu dies. Des d'aquest últim contacte, tots els dirigents del PP català abunden, en els discursos, en l'atur i en la crisi econòmica, i miren d'oblidar o d'esquivar la polèmica lingüística. Aquesta solució ha anat acompanyada d'un gest conciliador a l'Ajuntament de Barcelona, on el PP s'ha afegit a una moció pactada de suport a la Llei de Normalització Lingüística del 1983.

Tot i això, dirigents crítics envers Vidal-Quadras temen que l'actual viratge no sigui tant un canvi sincer d'orientació com una treva destinada a calmar els ànims, tant a dins com a fora del partit. Segons les seves pròpies declaracions, Vidal-Quadras està convençut que l'estratègia aplicada a Catalunya ha estat correcta. Les enquestes del partit l'avalen. I és que Aznar ha detectat a Catalunya una bossa de vot oblidat que li pot ser molt útil. Un vot que els partits catalans van pactar ja fa anys que no buscarien: el vot d'Alejandro Lerroux.

Eduard Voltas